
EĞİT-DER 3. ŞUBE BAŞKANLARI TOPLANTISINI AÇIŞ KONUŞMASI(*)

Değerli Arkadaşlarım,

Saygıdeğer Basın Mensupları;

Eğitim mesleğinden olanların oluşturduğu bir meslek kuruluşu olan derneğimiz, Tüzüğü'nün amaç maddesi uyarınca üyelerinin mesleksel gereksinimlerinin giderilmesine büyük bir özen göstermekte, bunun için eğitim sorunlarına eğilmektedir.

Bilindiği gibi eğitim 12 Eylül rejiminin başlangıcından bu yana, her zaman olduğundan çok daha "çağdışı" bir yapılanma sürecindedir.

Bu durumdan salt açlıkla pençeleşmekten mesleğini, öğrencilerini düşünemez duruma itilen öğretmenler mi yakınmaktadır?

Salt yarış atları gibi o sınavdan bu sınava koşmaya zorlanan, milyonlarcası okulların giriş kapısından döndürülen öğrenciler mi?

Çocuk okutmak için yatağını yorganını satma kertesinde sefaletle itilen öğrenci velileri mi?

Hayır Değerli Arkadaşlarım!

Ekonomisiyle, eğitimi, sanatı ve kültürüyle ülkemizin aydınlık geleceğini

* Ankara, 13 Ocak 1990.

görebilen ve yurdunu seven herkes bu durumu içine sindirememekte, ivedilikle düzeltilmesini istemektedir.

Mayası *Türk-İslam Sentezi*'nden oluşan bu çağdışı eğitim düzeninden kurtuluşun yolunun, eşdeyişle üyelerimizin mesleki gereksinimlerini gidermenin yolunun, grevli, toplu sözleşmeli öğretmen sendikasıyla geçtiğini kuruluşumuzdan bu yana her fırsatta vurguluyoruz ve de tüzüğümüzün amaç maddesi uyarınca öğretmenlerin, tüm eğitim emekçilerinin sendikal hakları için savaşımdayız.

Bugünkü toplantımızda bölgesel toplantılardan sonra bu savaşımın neresinde bulunduğumuzu, önümüzde duran görevlerini hep birlikte gözden geçireceğiz. Konuşmalarımız salt *Sendika Girişimi* ve bu girişimin *EĞİT-DER*'ce desteklenmesi konularında yoğunlaşacaktır. Bu eksen üzerinde, kamuoyu oluşturma, hukuksal, ekonomisal hazırlıklar, *EĞİT-DER*'in işlevleri, somut önerilerle ayrıntılandırılacaktır. Toplantımızın ön aşamasını oluşturan bölgesel toplantılarda konuyla ilgili olarak dile getirilen öneri ve düşünceler kuşkusuz ki bugün daha da zenginleştirilecektir.

Şimdi Yönetim Kurulumuzun, sendika girişimi, bu girişimin *EĞİT-DER* tarafından desteklenmesi konularındaki tutumu, çalışmalarını ve saptamalarını, buradaki konuşmalarımıza temel olmak, ışık tutmak ve gereken değişiklikler yapılmak üzere bilgilerinize sunuyorum:

- *Sendika Girişimi*

Bilindiği gibi bu, bir tüzelkişilik oluşturma girişimidir. *EĞİT-DER* kendisi bir tüzelkişilik iken, elbette ki yeni bir tüzelkişilik oluşturacak değildir. Bunun yasal açıdan da bir dayanağı yoktur ve olamaz.

Burada söz konusu olan, çalışan öğretmenlerin *EĞİT-DER*'den bağımsız olarak ve onun dışında yapacakları bir sendika girişimidir. *EĞİT-DER*'in

işte böyle bir girişimi desteklemesi, başta da değindiğimiz gibi, tüzüğündeki amaç maddesinin bir gereğidir.

Çalışan öğretmen arkadaşlarımız EĞİT-DER'in ve uzmanların da desteğiyle bir sendika tüzük taslağı hazırlamışlardır. Bu taslaktan anlaşılacağı üzere girişim evresinde bulunulan sendika, eğitim işkolu sendikasıdır ve kısa adıyla EĞİT-SEN denilecek olan EĞİTİMCİLER SENDİKASI'dır. Bir örneği bilgilerinize sunulan Tüzük Taslağı'ndan anlaşılacağı üzere;*

- a) Sendikanın merkezi Ankara'da olacak, il ve ilçelerde şubeleri açılacaktır.
- b) EĞİT-SEN, ülkemizin taraf olduğu uluslararası sözleşmelerden doğan hak ve yetkilerini kullanarak üyelerin ekonomik, toplumsal, hukuksal, kültürel çıkarlarını koruyacak, geliştirmek için gereken girişimlerde bulunacak, bu amaçla toplu iş sözleşmesi yapacaktır.
- c) EĞİT-SEN, demokratik, laik, barışçı; hukukun üstünlüğüne, bilim ve teknolojiye dayalı, insanın bütün fizyolojik ve psikolojik gizil güçleri (potansiyelleri) ve yetileriyle geliştirilip yetkinleştirilmesi, yalnız üretim için değil, toplumsal açıdan yararlı bir üretim ve eğitim anlayışının yaygınlaşması amacıyla olacaktır. Eğitimin ve yönetimin bu ilkeler doğrultusunda oluşmasının uğraşını verecek, parasız olmasını ve eğitimde fırsat eşitliğini savunacaktır.

Sendika kurucuları en az 7 gönüllü kişi olacaktır. Ankara Valiliği'ne Tüzükle birlikte başvurdukları andan itibaren EĞİT-SEN tüzel kişilik kazanmış olacak, yine aynı andan itibaren, EĞİT-SEN'le ilgili resmi, gayri resmi ve olumlu olumsuz tüm tepkilerin muhatabı, en az 7 kişiden oluşan onun kurucuları olacaktır. Onun için kurucuların kamuoyu

* Söz konusu Taslak EKLER bölümündedir.

önünde ve resmi makamlar nezdinde ağırlıklı bir kişilik sergilemeleri, kendi aralarındaki görev bölüşümünü de ona göre yapmaları her halde son derece önemlidir.

Kurucular, sendika başvurusunun tarihi konusunda aralarında EĞİT-DER'in de bulunduğu destekçi kuruluşların ve onların destek oldukları sendikal dayanışmanın hazırlıklarına, ülkedeki siyasal ortamın halihazır niteliğine ve öğretmen kamuoyunda var olan dinamizmin düzeyine kuşkusuz bakacaklardır. Bu konuda bizlerin de görüşlerimizi alacaklardır. Onun için zamanlama konusundaki görüşlerimizi de burada dile getirmemiz gerekiyor. Demiri tavını kaçırmadan dövebilmek, görüldüğü gibi bu anlamda bizim de sorumluluğumuzdadır.

Tüzükten sonra sendikanın çalışma programı da kurucular tarafından herhalde yakında oluşturulacaktır.

Tüzel kişilik kazandıktan sonra isteyenlerin Ankara'dan ve taşradan sendikaya üyelik başvurusunda bulunmaları düşünülecekse herhalde öğretmenler arasında bu amaçla bir çalışma yapılması da gerekecektir. Üye giriş formlarının hazırlanması, öğretmenlerin üye olmaya özendirilmesi, üye giriş formlarının doldurulup Sendika Genel Merkezi'ne gönderilmesi vb. Bu çalışmalardan kimileri olsa gerektir.

EĞİT-DER, EĞİT-SEN'e yasal olanaklarıyla bu konuda da destek olacaktır.

• *Hukuksal Durum*

EĞİT-DER baştan beri sendikal haklar savaşımının olanakları ve olanaksızlıklarına hukuk bürosu avukatları, bilim insanları ve sendika uzmanlarından oluşan seçkin bir kadroyla birlikte hukuksal açıdan da eğilmektedir.

EĞİT-SEN kurucuları, bu kadrosuyla birlikte EĞİT-DER'in desteğindedir ve desteğinde olacaktır.

EĞİT-DER'in hukuksal alanda yaptığı söz konusu çalışmalardan elde edilen sonuçların da bir özetini bilgilerinize sunuyoruz:

Anayasa'da, yasalarda sendika hakkını engelleyen ve de tanıyan herhangi bir hüküm bulunmadığını, böyle bir durumun bilim ve hukuk dilinde “serbestlik rejimi” ya da “özgürlük rejimi” olarak nitelendirildiğini artık hepimiz biliyoruz.

Öte yandan memurların, TBMM'den geçerek yasa statüsü kazanmış bulunan iki uluslararası sözleşmeden biri olan Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne göre *sendika hakkına*, ILO'nun 98 sayılı sözleşmesine göre ise sendika hakkı ile birlikte *toplusözleşme hakkına* da sahip oldukları yine herkesçe biliniyor.

İlgili bilim çevrelerine göre Türkiye'de, Türkiye'yi bağlayan uluslararası bu iki sözleşmeden doğan ve *sendika hakkı ile toplusözleşme hakkını* kapsayan bir “*hak rejimi*” vardır.

İşte bu hak rejimi ile yine yukarıda sözü edilen özgürlük rejimi, memurların grev hakkı dışındaki sendikal haklarının güvencesidir.

Gerçi memurlarımızın ücretleri ve tüm özlük hakları tek yanlı olarak tamamen devletçe düzenleniyor (Anayasa Md. 128/2, 657 S.Y. Md. 2 ve Bakanlar Kurulu'nun bu konuda yönetmelik ve tüzük çıkarma yetkisi). Bu nedenle ilk bakışta iç hukukumuzda toplusözleşme açısından hak rejimi yoktur. Ama iç hukukumuzun bir parçası durumunda bulunan 98 sayılı ILO sözleşmesi memurlara ve eğitim emekçilerine toplusözleşme hakkı tanımaktadır. Türkiye'yi bağlayan her uluslararası sözleşme gibi ILO'nun 98 sayılı sözleşmesi de Anayasa'nın 90. Maddesi gereğince iç hukukumuzda kendisiyle çelişen yasa maddelerini geçersiz kılar. Bu durum sözleşmenin, o yasaların dayanağı olan Anayasa maddesini de geçersiz kılacağı anlamına gelir. Anayasa'nın 90. maddesine göre

Anayasa'ya aykırı olduklarında Anayasa Mahkemesi'ne götürülemeyeceklerinden (herhangi bir Anayasa maddesiyle çelişseler bile) onaylanmış uluslararası sözleşmelerin uygulanması engellenemez, engellenmemelidir. Bu nedenle memurların ve öğretmenlerin maaşları, özlük hakları tek yanlı olarak devletçe belirleniyor olsa bile bu uygulamanın, toplu sözleşme hakkı içeren 98 sayılı ILO sözleşmesine dayanılarak bir memur sendikası kurulduğunda geçersiz hale gelmiş olması gerekir.

98 sayılı ILO sözleşmesi sendika üyesi memurların görevine son verilmesine karşılık da güvence oluşturmaktadır. Öte yandan memurların sendika haklarının bir başka hukuksal dayanağı İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (İHAS)'dir ve bu sözleşme de TBMM'ce onaylanmıştır (1953).

Kaldı ki hazırlıkları ilerleyen EĞİT-SEN girişiminin kapsadığı iki sendikal haktan ötekisi olan *Sendika Hakkı* için iç hukukumuzda özgürlük rejimiyle çelişen herhangi bir şey zaten yoktur.

Bu durumda memurların ve bu arada öğretmenlerimizin sendika hakkı ile toplu sözleşme hakkını içeren bir sendika kurmaları olanaklıdır. Bilgilerinize sunulan EĞİT-SEN Tüzük Taslağı, zaten bu iki hakkın kullanımını içermektedir.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde bulunan “*herkese sendika hakkı*”na, yine bu sözleşmeye göre, silahlı kuvvetler ve polis mensuplarıyla birlikte, “*devlet yönetimi üyeleri*” için de haklı kısıtlamalar getirilebilecektir. Kimi resmi çevreler, buradaki “*devlet yönetimi üyeleri*” deyiminin bütün devlet memurlarını kapsadığını, giderek devlet memurlarının sendika girişiminde bulunamayacaklarını savlayabilirler. Uluslararası normlara ve hele ILO denetim organlarının 98 sayılı sözleşmenin kapsamına ilişkin yerleşik yorumlarına göre, böyle bir savın hiç bir geçerliliği olamaz. Çünkü onlara göre, ancak müsteşar,

genel müdür gibi üst düzey devlet memurları sendika hakkının kapsamı dışındadır. Bu durumda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ndeki "Sendika hakkı"ndan, hatta üst düzeydekilerin dışında kalan tüm silahlı kuvvetler ve polis mensupları bile yararlanabilecektir.

O halde EĞİT-DER'in ve diğer kardeş kuruluşların sendikal haklar savaşımı, bu hakların askerlere, polislere, Milli Eğitim ve okul müdürlerine bile tanınması sonucunu doğuracak bir savaşımdır.

Hükümet ILO'ya her yıl, onaylanmış ILO sözleşmelerinin Türkiye'de uygulanıp uygulanmadığına ilişkin bir rapor vermek zorundadır. ILO, bu raporun bir örneğini Türkiye'de "*en çok temsil yeteneği olan işçi kuruluşu*" durumunda olduğundan TÜRK-İŞ'e göndermekle yükümlüdür.

Onaylandıkları için iç hukukumuzun bir parçası durumunda olduklarından, yalnız yürütme organı (hükümet) değil, yargı organları (mahkemeler) da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve 98 sayılı ILO Sözleşmesiyle bağlıdır. İhlal durumunda kararını bu sözleşmelere de dayandırmak durumundadır.

İhlal, sendika başvurusunun reddi halinde ya da sendika kurucularının bir zarara uğratılmaları durumunda somut bir olgu olarak ortaya çıkacaktır. Bu takdirde bir yandan iç hukuktaki dava ve yakınma (şikâyet) yollarının tüketilmesine hemen başlanması ve hiç bir yanlışa düşülmemesi gerekmektedir. Öte yandan, ILO'ya da derhal ve iç hukuk yollarına başvurmaksızın, doğrudan yakınmada bulunulması gerekmektedir.

İç hukuk yolları tüketildiğinde Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvuruda bulunulacaktır.

ILO'nun cezai yaptırımları, duruma göre, ilgili devletin "*dikkatini çekme*", "*ilgili devleti sürekli izleme, açıklamaya çağırma*", "*kara listeye alma*"dır.

Avrupa İnsan Hakları Organlarınınkini ise ilgili devleti “tazminat ödemeye mahkûm etme”, “Avrupa Konseyi’nden çıkarma”dır.

İç hukukumuzda EĞİT-SEN kurucularının bu girişimlerinden dolayı herhangi bir cezai yaptırımla karşılaşmalarına olanak bulunmadığı, hukuk, bilim insanları ve uzmanların raporlarında anlatılmaktadır. Memurların sendika başvurusu 657 Sayılı Yasanın 2670 Sayılı Yasa ile değiştirilen 26. Maddesindeki toplu başvuru yasağının kapsamına da girmemektedir. Hatta Silahlı Kuvvetler ve polis mensupları için de özel yasalarında sendika hakkını yasaklayan herhangi bir kural bulunmadığı yetkili bilim çevrelerince belirtilmektedir.

Bütün bunlara karşın memur sendikası kurucuları hakkında 657 sayılı yasadaki toplu başvuru ve şikayet yasağına aykırı davranmaktan dolayı cezai yaptırım yoluna gidilecek olursa bile bu, aylıktan kesme cezasıdır. Aylıktan kesme, memurun brüt aylığından 1/ 30-1/8 arasında kesinti yapılmasıdır.

EĞİT-DER, hukuksal savaşımında da EĞİT-SEN’in EĞİT-SEN kurucuları ve üyelerinin destekçisi olacaktır. Bunun için harekete geçirebileceği yeterli gizilgücü ve belli bir hazırlığı vardır. Ama yine de kurucular, bunun dışında yine siyasal amaçlı olan ve doğal bir yasal dayanağı bulunmayan daha başka durumlarla da karşılaşabileceklerini bilerek EĞİT-DER’den ve onun da içinde bulunduğu, bulunacağı dayanışma çabalarından önce, yani her şeyden, herkesten önce kendilerine güvenerek yola çıkmalıdırlar. Aynı şey, bu savaşımın değişik konumlarda içinde bulunan hepimiz için de, herkes için de söz konusudur. Daha şimdiden kestiremeyeceğimiz, belki de hayal bile edemeyeceğimiz zorluklar ve engellemeler karşısında bir an dahi karamsarlığa ve yılgınlığa düşmeksizin, asla durmaksızın, gerilemeksizin savaşıma kararlı olarak yola çıkmalıyız.

Gerek iç hukukta, gerekse onun bir parçası olan dış hukukta hiç bir engelin bulunmaması, takdir edersiniz ki Sendika kurmaya yeterli değildir. Bunun yanı sıra ve hatta bundan da önemlisi, sendika girişiminin yaşamın içinde olanaklı hale gelmesidir. Tabi ki her şeyden önce öğretmenler arasında, eğitim işkolunda, yani kendi yatağında kabul edilebilir, göze alınabilir olması gerekir. “Meşruiyet” olarak bilinen bu durum hukuksal boşlukların doldurulması, gizilgüçlerin devinime geçmesi anlamına da gelecektir.

Bunun içindir ki kamuoyunun olgunlaştırılması, hukuksal olanakların genişletilmesinden önce gelir, çok daha önemlidir diyoruz. Başka bir anlatımla, hiç bir şey güçlü bir kamuoyunun caydırıcılığının yerini tutamaz diyoruz.

Şimdiye değin bu konuda bir hayli yol aldığımızı, Sendikal Haklar konusunda ülke çapında bir görüş birliği/oydaşma (konsensüs) yaratılmış olduğunu, artık uluslararası desteklere de sahip olduğumuzu söyleyebiliriz.

Bu noktaya gelinmesinde kuşkusuz ki Sendikal Haklar Kurultayımızın rolü çok büyüktür. Onunla birlikte başlayan imza kampanyası, onu izleyen günlerde bütün şubelerimizde başarıyla gerçekleştirilen *Sendikal Haklar için Öğretmenler Günü* etkinlikleri ve bölgesel toplantılarımızın da buna katkısı vardır.

Şimdi iç ve dış kamuoyunun daha bir olgunlaştırılması, içinde bulunduğumuz girişim sürecinin özelliklerine uygun etkinlik (aktivite) noktasına getirilmesi, işi sıkı tutarsak artık çok zaman almayacaktır.

Bu evrede yapılmasına başladığımız ve yapılmasını düşündüğümüz, ama yine sizin tartışmanıza, düzeltmenize açık olan işler şunlardır:

• *Örgütlenme Çalışmaları.*

1) Sendikal Dayanışma Komitesi (SDK)

Baştan beri her fırsatta vurguladığımız gibi sendikal haklar savaşımı sadece öğretmenlerin, EĞİT-DER'in değil, bu haklardan tamamen yoksun bulunan öteki bütün kamu görevlilerinin ve onların meslek kuruluşlarının da sorunudur. Üstelik bu sorunun çözümü tek başına ne bizden ve ne de onlardan geçiyor. Onun içindir ki, güçlerimizi yasal olanakları gözetererek birleştirmemiz gerekiyor.

Kıvançla belirtmeliyiz ki, söz konusu kuruluşlara bu gereksinme ile götürdüğümüz bir öneri kabul gördü ve hemen, hep birlikte çalışmaya koyulduk. Oluşturmaya başladığımız örgütün/organizasyonun adı Sendikal Dayanışma Komiteleri olabilir. *Sendikal Dayanışma Komiteleri'nin* çekirdeğini, sendikal haklardan tamamen yoksun bulunan kamu görevlileri için sendikal haklar savaşımı yürüten kuruluşların temsilcileri ile sendika kurucusu ya da üyesi olmaya hazır durumda bulunan öğretmenler, memurlar oluşturacak. Bunların girişimleri ve çabalarıyla, Sendikal Dayanışma Komiteleri; siyasi parti, sendika, dernek, baro, kooperatif, belediye (vb.) temsilcilerini, saygın kişilikleriyle tanınmış aydınları, bilim insanlarını, hukukçuları, sanatçıları, gazetecileri vb. kapsayacak biçimde olabildiğince genişletilecek.

Sendikal Dayanışma Komiteleri Ankara'da merkezi düzeyde, il ve ilçelerde buna bağlı alt birimler halinde, ama aynı kompozisyonda kurulacaklar. Her komitenin yeteri kadar elemandan oluşan bir *sekreteryası* ve bir de *danışma organı* olacak. Sekreterya sürekli olarak ve mümkünse profesyonel olarak çalışacak. Danışma organı, sekreterya ve Komite'ye gerektiğinde danışmanlık yapacak. Komite ise, daha uzun aralarla toplanacak. (Henüz Şubemiz bulunmayan il ve ilçelerde Komitelerin oluşturulması olanaklı mıdır, düşünelim.)

Sendikal Dayanışma Komitesi'nin amacı ve işlevi, sendikal haklar savaşımına kamuoyunun maddi ve manevi desteğini sağlamak, giderek artan bir hızla güçlendirmektir. Komite bunun için her türlü girişim ve etkinliklerde bulunacaktır.

Bugün burada bu girişim ve etkinliklerin neler olabileceği üzerinde hepimizin dikkatle durmamız gerekiyor.

Bilindiği gibi Sendikal Dayanışma Komitelerinin kurulmasına Ankara'da başladık. Bu, "Merkezi Sendikal Dayanışma Komitesi" adıyla anılabilir.

Merkezi Sendikal Dayanışma Komitesi'nin çekirdeğinde bulunan üst kuruluşlar şimdilik şunlardır: Türkiye Ziraatçılar Derneği, Sağlık Danışma Kurulu (Türk Tabipler Birliği, Diş Hekimleri birliği, Eczacılar Birliği, Veteriner Hekimler Birliği, Hemşireler ve Teknik Sağlık Elemanları Dernekleri adına) TMMOB, DENET-DE, Öğretim Üyeleri Derneği, Mülkiyeliler Birliği, EĞİT-DER..

Merkezi Sendikal Dayanışma Kurulu, bunların yanı sıra, bu kuruluşların buldukları işkollarında sendika kuracak olan kurucuları da içine alacak, yukarıda Komiteler için sayılan siyasal ve toplumsal kuruluşların üst örgütlerinin temsilcilerinin ve yurt düzeyinde tanınmış saygın kişilerin katılımıyla genişleyecektir. Sekreteryası ve danışma organı olacaktır. İl, ilçe ve merkezdeki komitelerin işleyişini düzenleyen bir yönetmelik gerekmektedir.

İl ve ilçe Dayanışma Komiteleri, Ankara'da olduğu gibi, bir yemek söyleşisi ve bir basın açıklamasıyla işe başlayacaklardır.

2) Sendikal Haklar Komisyonları

Her şubemizde şube yönetimlerine bağlı olarak bir *Sendikal Haklar Komisyonu* kurulacaktır. Bu komisyonların amacı ve işlevi, şubenin sendikal haklar savaşımına ilişkin görevlerinde uzmanlaşmak ve bu uzmanlık alanında şubeye yardımcı olmaktır. Özellikle her biri bir işyeri

olan okullardaki çalışmalarını organize etmek, geliştirmek, öğretmen kamuoyunun oluşturulmasını sağlamaktır.

Buęün burada bu komisyonların oluřumu, iřlevleri, yapacaęı iřler ve iřleyiřleri konusunda da dūřunce ve önerilerimizi dile getirmeliyiz.

3) Kamuoyu oluřturmanın diğer amaç ve yöntemleri

Bu bölümde řu konular üzerinde durabilir ve bunları daha da çoęaltabiliriz.

- Yasal ve meřru zeminlerde eylem türleri.
- Tanıtım, propaganda yayınları (Brořür, pul, Pankart, ilan, sesli yayın vb.)
- Basınla iliřkiler, haber, makale, ilan-duyuru.
- Öęrencilerle, öğrenci velileriyle iliřkiler.
- Mektuplar, dilekçeler.
- Parlamento ve partilerle iliřkiler.
- Sendikalarla, diğer kuruluřlarla iliřkiler.
- Slogan belirleme.
- Dış iliřkiler.

• Ekonomik Durum

Yalnız Genel Merkez'in değil, şubelerimizin de büyük ekonomik sıkıntılar içinde buldukları gerçektir. Bunun temeldeki nedeni hiç kuşkusuz EğİT-DER'in maddi açıdan işe sıfırdan başlamasıdır. Ama bir de, bu konuda yeterince etkin olamadığımızı söyleyemez miyiz?

Bu durum özellikle ödenti tahsilatı konusunda göze çarpmaktadır. "Kâğıt üzerinde üyelik" olgusu buğün şubelerimizde gerçekten ciddi

boyutlarda bir sorundur. Bugünden tezi yok bu duruma son vereceğiz. Bugün burada bunun yol ve yöntemlerini de görüşelim, asil ve özellikle fahri üyelerimizin sayısını artırma konusunda neler yapabileceğimizi de dile getirelim.

İkinci olarak *abece*'nin okur sayısını ya da sürümünü artırma çabalarına hız vermemiz gerekmektedir. 450 bin öğretmene karşılık 6000 *abece* hiç bir şey değildir. Aktivitemizi bu konuda da oldukça artırmamız gerekmektedir. *abece*'nin ekonomik kaynak işlevinden dolayı da sürümünü artırmak zorunda olduğumuzun bilinciyle durmaksızın çalışmanın, öğretmen örgütçülüğünde bir benzeri görülmemiş maddi sıkıntılar içinde bulunan Genel Merkez için yaşamsal bir önemi vardır.

Bugün 72 Şubemizden Genel Merkez paylarını düzenli gönderenlerin sayısı, 10'u geçmemektedir. Ve hemen her şubemizin Genel Merkez'e geçmiş aylara ait ödenti borcu vardır.

Genel Merkez bu koşullar altında 3-5 bin liralık harcama gerektiren en basit konularda bile son derece zorlanmaktadır.

Hele sendikal haklar savaşımının girişim sürecinde bulunduğumuz şu dönemde, gider kalemlerinin sayısı ve büyüklüğünde meydana gelecek artışlar, kapımıza gelip dayanmıştır.

Onun için,

a- Üyelerimizin şubelere, şubelerimizin Genel Merkeze olan ödenti borçlarının en kısa bir zamanda ödenmesi,

b- Ödenti tahsilatı ve ödemelerin bundan böyle aksatılmadan yapılması.

c- *abece* sürümünün hızla artırılması

d- EĞİT-DER'e aynî (mal) olarak da bağışta bulunabilecek öğretmen dostu kuruluş ve kişilerin saptanarak geniş bir bağış kampanyası yürütülmesi gerekmektedir.

Bunun yanısıra yarından itibaren yeni bir kampanya daha başlatmalıyız.

Artık başvuru sonrasını da kapsayan girişim sürecinin işlemeye başlamasıyla birlikte, yüz binlerce öğretmenin dikkatlerini bu savaşıma çevirmenin olanakları daha da genişleyecektir. Öğretmenlerimiz, EĞİT-DER üyesi ve abece abonesi olmada bundan böyle daha duyarlı olabilirler. Bunun olmaması durumunda bile, onlarla ilişkilerimize derinlik ve genişlik kazandırmamız, eskiden olduğundan daha kolay olacaktır.

Bu ilişkilerde, bağış toplama amacı önemli bir yer tutabilmelidir. Bu çalışma, sendikalaşma savaşımına on binlerce öğretmenin manen de omuz vermesini beraberinde getirecektir.

Öte yandan, eğer işkolu üzerinden sendikalaşma kararımız kesinse, işkolumuzda çalışan öğretmenlerin dışındaki emekçilere ulaşmamız da bir sorun olarak önümüzde durmaktadır.

Bu toplantımızda bu konulara özel bir dikkatle eğilmemizin yaşamsal önemini vurgulamak istiyoruz.

Acaba şubelerimiz henüz üyemiz olmayan belli sayıda çalışan öğretmenlerden ayda beşer, onar bin lira toplayabileceğini, şimdi bu salonda kestirebilir ve bu miktarı her ay Genel Merkez'e göndermeyi yükümlenebilirler mi?

Değerli Arkadaşlarım,

Yukarıda sözünü ettiğimiz Sendikal Dayanışma Komitelerinin giderlerinden payımıza düşeni vermek zorunda olduğumuz da

düşünüldüğünde, ekonomik durum için yukarıda belirttiğimiz görevlerin yaşamsal önemi, herhalde daha iyi anlaşılacak ve bütün şubelerimiz, arkadaşlarımız bu görevleri var güçleriyle yerine getirebilmek için şimdiden harekete geçeceklerdir.

• *EĞİT-DER'in İşlevi*

Değerli Arkadaşlarım,

EĞİT-DER'in en temel işlevi, her zaman söylediğimiz gibi 8 yıl kesintiye uğratılmış bulunan öğretmen hareketini sendikal devnim niteliğine dönüştürmektir. Bu böyle olmakla birlikte EĞİT-DER öğretmenlerin ve eğitimin kısa ve uzun erimli sorunlarına kayıtsız kalmış değildir.

Acaba girişim süreci, bu yeni savaşım aşaması EĞİT-DER'in öğretmen ve eğitim sorunları üzerindeki işlevlerini ortadan kaldıracak mıdır? Ya da azaltacak mıdır?

Başka bir soru da şudur:

Sendikalaşma savaşımının EĞİT-DER'i bu işleviyle gereksiz kılacağı noktaya ne denli uzakta ya da ne denli yakında bulunmaktayız? EĞİT-DER halen gerekli ise, bu gereklilik hangi boyutlarda, hangi konulardadır?

Bu konuda da bir açıklığa kavuşmanın yaşamsal önemini takdir edeceğinize güveniyor, görüşlerinizi dile getirmenizi diliyoruz.

Değerli Arkadaşlarım,

Ülkemizde öğretmen devnimini sendikal devnime dönüştürmenin EĞİT-DER'in dışında başka bir aracı olmadığını baştan beri söylüyoruz. Eğer bu durum değişmediyse ya da kendisine olan gereksinme sürüyorsa EĞİT-DER, sendika özlemiyle yanıp tutuşan yüz binlerce öğretmenin, halen de tek şansındır. Bu şansın gereğince kullanılmasında tarih-

sel sorumluluğu olan bizlerin çok daha duyarlı ve dikkatli olacağımız bu süreçte, üslup ve davranışlarımızın önemi daha bir yaşamsaldır. Amacımız hiç kimseyle, hiç bir kurum ve kuruluşla çatışmak, bozuşmak değil, sadece ve sadece bir insan hakkı olan, doğal ve yasal bir hak olan *Grevli Toplusözleşmeli Öğretmen Sendikasıdır*. Bunun için her şeyden önce kendi içimizdeki birlik ve bütünlüğümüzü daha da güçlendirici bir üslup ve davranışın dışına çıkmamaya son derece özen göstermek durumundayız. *Ancak olağan süreçlerde yararlı olabilen kimi tartışmaları bile sürdürmeye artık bundan böyle hiçbirimizin hakkı yoktur, olmamalıdır*. Bütün gücümüzü, zamanımızı ve olanaklarımızı sendika hedefine yönelik savaşımın şimdiki ve bundan sonraki gerekleri üzerinde yoğunlaştırmak hepimizin tarihsel görevidir.

Değerli Arkadaşlarım,

Bugün Türkiye'de 450 bin öğretmene dernek kurmak yasaktır. Kurulmuş derneklere üye olmak bile MEB'in iznine bağlıdır. Ama sendika kurmak, sendika üyesi olmak görüldüğü gibi serbesttir.

Sendika özlemiyle zaten yanıp tutuşmakta olan öğretmenlerimiz bir de bu nedenle sendikaya yönelmektedirler.

Bilindiği gibi Milli Eğitim Bakanlarından, 1984 yılında yayımlanmış Bakanlık Genelgesine göre, çalışan öğretmenlerin EĞİT-DER'e özgürce üye olabileceklerini açıklamalarını, öteden beri ısrarla istedik. Ne yazık ki önceki sayın Bakan gibi şimdiki Bakan Sayın Avni Akyol da bir yıla yaklaşan bakanlığı döneminde böyle bir açıklamaya yanaşmamış ya da yanaşamamış, kendisine öğretmen örgütçülüğü tarihinde seçkin bir yer kazandıracak olan tarihsel bir fırsatı neredeyse kaçırmıştır.

Artık Sayın Avni Akyol'un bu yoldaki olası bir açıklaması önemini pek yakında önemli ölçüde yitirmiş olacaktır. Çünkü öğretmenlerimiz daha EĞİT-DER üyesi bile olmadan EĞİT-SEN üyesi olacaklardır. Ve sendikal yaşam yalnız eğitim işkolunda değil, kamu kesiminin diğer bütün alanlarında yükselecektir.

Başta siyasal partiler ve siyasacılar (politikacılar) olmak üzere şimdi her kuruluşa, herkese düşen görev; bu önlenemez yükselişi hızlandırmaya, ülkemizi daha nice demokrasi ayıbı ile birlikte, bu ayıptan da kurtarmaya canla başla çalışmaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Sizler ki böyle bir tarihsel görevi bugüne değin canınızı dişinize takarak ve nice zorlukları, engelleri aşarak yaptınız.

Bundan sonra da yapacağınıza ve tarihe yine onurlu bir geçmiş armağan edeceğinize olan inancımızla, Yönetim Kurulumuz adına saygılar sunarım.

abece, Şubat 1990.